

BIJLAGE 3: HET ONDERWIJS- EN EXAMEN REGLEMENT (OER)

Onderwijs- en examenregeling CKI

Deel I - Bacheloropleiding

Inhoud:

1. Algemeen
2. Opbouw van de opleiding
3. Onderwijsvormen
4. Beoordeling
5. Vooropleiding
6. Studiebegeleiding
7. Overgangs- en slotbepalingen

Nota bene: In dit document wordt gewerkt met ECTS-studiepunten. Een cursus bestaat standaard uit 7,5 ECT

Dit OER moet nog worden vastgesteld in de subfaculteitsraad. Het definitieve OER wordt daarna op de site geplaatst. Mochten er nog veranderingen inkomen dan brengen wij u daarvan op de hoogte.

PARAGRAAF 1 – ALGEMENE BEPALINGEN

art. 1.1 – toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding Cognitieve Kunstmatige Intelligentie, hierna te noemen: de opleiding.
De opleiding wordt verzorgd binnen de subfaculteit Wijsbegeerte, hierna te noemen: de subfaculteit.

art. 1.2 – begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. **de wet**: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;
 - b. **student**: degene die is ingeschreven aan de universiteit voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
 - c. **onderdeel**: een onderwijseenheid van de opleiding, in de zin van de wet;
 - d. **curcus**: het geheel van onderwijs en toetsing van een onderdeel;
 - e. **toets**: tentamen als bedoeld in art. 7.10 van de wet;
 - f. **praktische oefening**: het deelnemen aan een practicum of andere onderwijsleeractiviteit, die gericht is op het bereiken van bepaalde vaardigheden, zoals:
 - het maken van een scriptie,
 - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
 - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
 - het deelnemen aan veldwerk of een excursie, of
 - het doorlopen van een stage;
 - g. **portfolio**: de verzameling documenten¹ m.b.t. de prestaties van de student binnen de door hem gekozen opleiding;
 - h. **examen**: het bachelorexamen van de opleiding;
 - i. **Universitaire Onderwijscatalogus**: het onder verantwoordelijkheid van het college van bestuur gehouden register van de binnen de universiteit verzorgde cursussen.
- De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

nob 22-1-02 14:09

Deleted: k

art. 1.3 – doel van de opleiding

¹ Schriftelijk en/of elektronisch

De opleiding Cognitieve Kunstmatige Intelligentie streeft er naar studenten op te leiden tot academici die kunnen functioneren op sleutelposities in de huidige informatiemaatschappij. Hiermee worden in het bijzonder bedoeld: hogere functies bij kennisintensieve bedrijven en kennisintensieve onderdelen van de overheid, onderzoekers in de kennistechnologie of de cognitiewetenschap en hun toepassingen, wetenschappelijke functies in disciplines met een belangrijke kennistechnologische of cognitiewetenschappelijke component, functies als adviseur voor of intermediair tussen automatisering en toepassing.

art. 1.4 – eindtermen van de opleiding

Eindtermen CKI

Na een algemene oriëntatie in en basiskennis van de vijf disciplines waaruit CKI is opgebouwd: psychologie, informatica, logica, taalkunde en kennisleer heeft de student na het behalen van de niveau 1 vakken inzicht in het multidisciplinaire karakter van CKI en de samenhang van de 5 disciplines daarbinnen. Ook dient de student de basis voor een aantal in de eindtermen genoemde vaardigheden te leggen. De eindtermen van de totale studie zijn dan als volgt:

Vaardigheden

Op het punt van academische vorming streeft CKI dezelfde algemene eindtermen na als andere universitaire opleidingen, te weten analytisch kunnen denken, hebben van goede schriftelijke en mondelinge uitdrukkingsvaardigheid en het kunnen hanteren van abstracte concepten. Op het gebied van de kennistechnologie en de cognitiewetenschap in het bijzonder moet een afgestudeerde CKI'er in staat zijn om een praktijksituatie, casus of probleemstelling in abstracte termen te modelleren. Hij of zij moet in staat zijn om recente wetenschappelijke literatuur op het gebied van de kennistechnologie en de cognitiewetenschap te lezen en te begrijpen, en een mondelinge presentatie te geven en te volgen.

De afgestudeerde is in staat te functioneren in een multidisciplinaire omgeving. Hij/zij kan een probleem vanuit verschillende invalshoeken benaderen en actief verbanden leggen tussen verschillende disciplines. Hij/zij is in staat als brug te fungeren tussen wetenschappers met verschillende achtergronden.

Kennis

De afgestudeerde heeft kennis van de vijf disciplines waaruit CKI is opgebouwd: psychologie, informatica, logica, taalkunde, kennisleer.

De afgestudeerde heeft inzicht in het multidisciplinaire karakter van CKI en de samenhang tussen deze vijf disciplines binnen CKI. De afgestudeerde heeft diepere kennis van en inzicht in bovengenoemde vijf disciplines m.b.t. hun specialisaties en toepassingen op het gebied van de kunstmatige intelligentie. Hierbij behoren onder andere: taalautomatisering, automatisering van het redeneren, kunstmatige neurale netwerken, computationele modellen van natuurlijke intelligentie, kennis-representatieformalismen, en de wijsgerige grondslagen van de Cognitiewetenschap.

Voor gedetailleerde eindtermen wordt verwezen naar de studiegids.

art. 1.5 – vorm van de opleiding

De opleiding wordt voltijds verzorgd.

Paragraaf 2 – Opbouw van de opleiding

art. 2.1 – studielast

1. De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten, waarbij een studiepoint gelijk staat aan 28 uur studeren.
2. De opleiding omvat onderdelen op gevorderd niveau met een studielast van tenminste 45 studiepunten.

art. 2.2 – major

1. De opleiding omvat een gedeelte (major) met een studielast van 135 studiepunten, dat betrekking heeft op de cognitieve kunstmatige intelligentie. Daarvan zijn de in de studiegids 2005/2006 aangewezen onderdelen met een totale studielast van 90 studiepunten verplicht.
2. De overige onderdelen van de major worden door de student gekozen uit de in de studiegids aangewezen onderdelen. De student moet 5 cursussen kiezen, waarvan minstens 1 cursus van iedere deelnemende disciplinegroep. Daarnaast moet de student een bachelorscriptie van 7,5 studiepunten schrijven in het verlengde van een van de gebonden keuzevakken. Studenten die voor het jaar 2005 begonnen zijn met de bacheloropleiding mogen i.p.v. de bachelorscriptie een zesde gebonden keuzecursus volgen. Voorwaarde hierbij is dat de student uiterlijk 31 augustus 2006 een goedgekeurd bachelorprogramma heeft.
3. De major bevat ten minste 30 ECTS aan cursussen die betrekking hebben op de wetenschappelijke en maatschappelijke context van de cognitieve kunstmatige intelligentie. Deze cursussen behoren tot het verplichte deel van het programma.
4. Tenminste 45 studiepunten dienen op gevorderd niveau te worden behaald in de major en de profileringsruimte samen.

art. 2.3 – profileringsruimte, minor

1. De opleiding omvat een profileringsruimte, waarin de student onderdelen kiest met een totale studielast van tenminste 45 studiepunten.
2. De onderdelen van de profileringsruimte dienen voor tenminste 15 studiepunten op verdiepend niveau te liggen, tenzij het bepaalde in het vierde lid toepassing vindt.
3. Voor keuze in aanmerking komen de onderdelen, opgenomen in de Universitaire Onderwijscatalogus, en - onder goedkeuring van de examencommissie - onderdelen verzorgd door een andere

Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een bekostigde of aangewezen Nederlandse instelling voor hoger beroepsonderwijs.

4. Indien de student een samenhangend geheel van onderdelen kiest, dat door een onderwijsinstituut wordt verzorgd onder de aanduiding "minor", wordt deze aanduiding op het getuigschrift van zijn examen vermeld. Een minor dient tenminste één onderdeel op gevorderd niveau met een studielast van tenminste 7,5 studiepunten te omvatten.
5. De student mag maximaal drie mastervakken in het bachelorpakket opnemen als hij aan de volgende voorwaarden voldoet:
 1. Student heeft gemiddeld een 8, op basis van de verplichte vakken plus de helft van de gebonden keuzevakken.
 2. Student heeft toestemming van de examencommissie CKI. Dit betekent dat er een goedgekeurd bachelorpakket is waar de betreffende mastervakken in gespecificeerd zijn.
 3. Student heeft (schriftelijk of per e-mail) toestemming van de docent van het vak.

art. 2.4 – academische vorming

Het portfolio van de student dient naar het oordeel van de examencommissie voldoende bewijzen te bevatten van de academische vorming van de student, in het bijzonder m.b.t.:

- het zelfstandig wetenschappelijk denken en handelen;
- het wetenschappelijk communiceren in de eigen en tenminste één vreemde taal;
- het hanteren van vakwetenschappelijke kennis in een bredere c.q. wijsgerige en maatschappelijke context.

PARAGRAAF 3 – ONDERWIJS

art. 3.1 – cursus

1. Voor de onderdelen van de opleiding worden cursussen verzorgd met een studielast van zeven en een halve studiepunten of een veelvoud daarvan.

2. Elke cursus omvat het onderwijs en de toetsing van het desbetreffende onderdeel.
3. In elke cursus zijn een of meer praktische oefeningen begrepen volgens de specificatie in de studiegids, die tevens is opgenomen in de Universitaire Onderwijscatalogus.

art. 3.2 – niveau

Een cursus wordt verzorgd op een van de volgende niveaus:

1. inleidend
2. verdiepend
3. gevorderd.

art. 3.3 – voorkennis

Onverminderd het bepaalde in art. 4.2 wordt in de studiegids bij elke cursus aangegeven welke voorkennis gewenst is om daaraan met goed gevolg te kunnen deelnemen.

art. 3.4 – deelneming

De in de studiegids vermelde cursussen worden telkens verzorgd voor ten hoogste het in Osiris daarbij vermelde aantal studenten. Deelneming vindt plaats in de volgorde van inschrijving bij het desbetreffende onderwijsinstituut, met dien verstande dat voor de opleiding ingeschreven studenten voorrang genieten bij de cursussen, die behoren tot het verplichte deel van hun major.

art. 4.1 – algemeen

1. Tijdens de cursus van een onderdeel wordt getoetst of de student in voldoende mate de gestelde leerdoelen bereikt. Hij wordt daarbij geadviseerd over zijn deelneming aan de cursus en over de voortgang van zijn studie.
2. Het oordeel over een toets is voldoende dan wel onvoldoende, in cijfers uitgedrukt: 6 of hoger, respectievelijk 5 of lager. Onvoldoenden worden uitsluitend in gehele getallen uitgedrukt.
3. Indien de student aan alle inspanningsverplichtingen tijdens de cursus heeft voldaan, maar hem niettemin geen voldoende is toegekend, wordt hij in de gelegenheid gesteld een aanvullende of een vervangende toets af te leggen.
4. De student heeft bij voldoende eindresultaat geen recht op een herkansing.

art. 4.2 – verplichte volgorde major

In de studiegids wordt vermeld wat de ingangseisen voor een cursus zijn. U dient aan deze ingangseisen te voldoen voordat u aan de desbetreffende cursus kunt deelnemen.

art. 4.3 – toetsvorm

1. De eindbeoordeling van een cursus vindt plaats op de wijze als vermeld in de studiegids en in de Universitaire Onderwijscatalogus. Bij aanvang van de cursus kan de docent dit echter nog wijzigen of detailleren. Dit moet wel vastgelegd worden, bijvoorbeeld op een bij de cursus behorende webpagina.
2. Aan studenten met een functiestoornis wordt de gelegenheid geboden het onderwijs te volgen en de toetsen af te leggen op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze. De examencommissie wint zo nodig deskundig advies in alvorens te beslissen.
3. Op verzoek van de student kan de examencommissie toestaan dat een toets op een andere wijze dan krachtens het eerste lid is bepaald, wordt afgelegd.

art. 4.4 – mondelinge toetsen

1. Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getoetst, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

2. Het mondeling afnemen van een toets is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

art. 4.5 – termijn beoordeling

1. De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondelinge toets het oordeel vast en reikt de student een desbetreffende schriftelijke verklaring uit.
2. De examinerator stelt het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen toets vast binnen 10 werkdagen² na de dag waarop deze is afgenomen, en verschaft de administratie van de subfaculteit de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk of elektronisch bewijsstuk van het oordeel aan de student.
3. Op de schriftelijke verklaring van het oordeel over een toets wordt de student gewezen op het inzagerecht, bedoeld in art. 4.7.

art. 4.6 - geldigheidsduur

De geldigheidsduur van behaalde onderdelen is onbeperkt. In afwijking hiervan kan de examencommissie voor een onderdeel, waarvan de toets langer dan zes jaar geleden is behaald, een aanvullende dan wel een vervangende toets opleggen.

art. 4.7 – inzagerecht

1. Gedurende tenminste dertig dagen na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijke toets krijgt de student op zijn verzoek inzage in zijn beoordeeld werk. Tevens wordt hem op zijn verzoek tegen kostprijs een kopie verschaft van dat werk.
2. Gedurende de in het eerste lid genoemde termijn kan elke belangstellende kennis nemen van vragen en opdrachten van de desbetreffende toets, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

art. 4.8 – vrijstelling

² De individuele docent kan een beargumenteerd verzoek tot ontheffing bij de examencommissie indienen. Indien er een ruimere termijn wordt toegestaan, wordt dit aan de studenten meegedeeld.

De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinerator, vrijstelling verlenen van een onderdeel van de major, indien de student:

- a. hetzij een qua inhoud en niveau overeenkomstig onderdeel van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid;
- b. hetzij aantoot door werk- c.q. beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken m.b.t. het desbetreffende onderdeel.

art. 4.9 – examen

1. De examencommissie stelt de uitslag van het examen vast, zodra de student voldoende bewijzen overlegt van door hem afgelegde toetsen en de daarmee verworven academische vorming.
2. Alvorens de uitslag van het examen vast te stellen kan de examencommissie zelf een onderzoek instellen naar de kennis van de student m.b.t. een of meer onderdelen of aspecten van de opleiding, indien en voorzover de uitslagen van de desbetreffende toetsen haar daartoe aanleiding geven.
3. Voor het behalen van het examen gelden de volgende voorwaarden:
 - a. voor alle onderdelen is een voldoende behaald;
 - b. voor het portfolio, als bedoeld in art. 2.4, is een voldoende beoordeling verkregen.

art. 4.10 – graad

1. Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad "Bachelor of Science: Cognitieve Kunstmatie Intelligentie" verleend.
2. De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Paragraaf 5 – vooropleiding

art. 5.1 – vervangende eisen deficiënties

1. Deficiënties in de vooropleiding in de hierna genoemde vakken worden vervuld door het afleggen van de desbetreffende toetsen van het James Boswell Instituut op het niveau van het v.w.o.-eindexamen:
 - Nederlands
 - Engels
 - Wiskunde A1, 2 of B1 of B1, 2
2. De examencommissie kan in bijzondere gevallen een universitair docent in het desbetreffende vak belasten met het afnemen van een of meer toetsen.

art. 5.2 – Nederlandse taal

Aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal wordt voldaan door het met goed gevolg afleggen van het staatsexamen Nederlands als tweede taal dan wel de afsluitende toets van de cursus Nederlands als tweede taal van het James Boswell Instituut.

art. 5.3 – gelijkwaardige vooropleiding

De bezitter van het diploma van een in de bijlage onder 2 vermelde opleiding wordt getoetst in de vakken, genoemd in art. 5.1, op het niveau van het v.w.o.-eindexamen.

art. 5.4 - colloquium doctum

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in art. 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het daarbij vermelde niveau:

- Nederlands (niveau eindexamen VWO)
- Engels (niveau eindexamen VWO)
- Wiskunde A of B (niveau eindexamen VWO)

PARAGRAAF 6 – STUDIEBEGELEIDING

art. 6.1 – studievoortgangsadministratie

1. De subfaculteit registreert de individuele studieresultaten van de studenten.
2. Zij verschaft elke student tenminste tweemaal per jaar een overzicht van de door hem behaalde studieresultaten.

art. 6.2 – studiebegeleiding

De subfaculteit draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten, die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.

art. 6.3 – studieadvies

1. In het jaar van zijn eerste inschrijving krijgt elke student voor het einde van het eerste en vervolgens voor het einde van het tweede semester een schriftelijk advies over de voortzetting van zijn opleiding.
2. Desgevraagd geeft de subfaculteit de student mondeling advies over de voortzetting van zijn studie in of buiten de subfaculteit en over eventuele andere ontwikkelingsmogelijkheden.

Paragraaf 7 – Overgangs- en slotbepalingen

art. 7.1 – tentamens en examens 'oude stijl'

1. Voor de studenten, die direct voorafgaand aan het tijdstip van invoering van deze regeling waren ingeschreven voor de opleiding Cognitieve Kunstmatige Intelligentie, blijft de desbetreffende onderwijs- en examenregeling (oude stijl), laatstelijk vastgesteld / gewijzigd op 4 juli 2002, van kracht, onder de volgende voorwaarden:
 - a. tot 1 september 2003 wordt de gelegenheid geboden het propedeutisch examen te ontvangen.
 - b. tot 1 september 2007 wordt de gelegenheid geboden het doctoraalexamen te ontvangen van de 4 jarige opleiding
 - c. tot 1 september 2008 wordt de gelegenheid geboden het doctoraalexamen te ontvangen van de 5 jarige opleiding
2. Het opleidingsbestuur kan bepalen dat het onderwijs en het tentamen voor een of meer bepaalde onderdelen wordt vervangen door de overeenkomstige cursussen van de bacheloropleiding, mits de studielast voor de student daardoor niet wordt vergroot. Het desbetreffende besluit wordt tenminste zes maanden voor de datum van ingang bekend gemaakt aan de studenten die het aangaat.
3. In bijzondere gevallen kan de examencommissie aan andere studenten, dan die bedoeld in het eerste lid, toestemming verlenen tentamens en examens af te leggen volgens de in het eerste lid bedoelde onderwijs- en examenregeling.

art. 7.2 – overstap 'oude stijl' > 'nieuwe stijl'

Een student, als bedoeld in art. 7.1, kan onder de volgende voorwaarden deelnemen aan de opleiding krachtens deze onderwijs- en examenregeling:

- a. behaalde studieresultaten worden gewaardeerd als vrijstelling voor overeenkomstige onderdelen volgens de equivalentie-tabel in de bijlage onder 1;
- b. deelneming staat open voorzover de gefaseerde invoering van het onderwijs en de tentamens volgens deze regeling dat feitelijk toelaten.

art. 7.3 – wijziging

1. Wijzigingen van deze regeling worden door de decaan, gehoord de opleidingscommissie CKI bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
2. Een wijziging van deze regeling heeft geen betrekking op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van de studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad.
3. Een wijziging kan voorts niet ten nadele van studenten van invloed zijn op:
 - een goedkeuring die krachtens art. 2.3 is verleend;
 - enige andere beslissing, die krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

art. 7.4 – bekendmaking

1. De decaan draagt zorg voor een passende bekendmaking van deze regeling, van de regelen en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken, onder meer door opneming in het Opleidingsstatuut.
2. Elke belangstellende kan op het subfaculteitsbureau een exemplaar van de in het eerste lid bedoelde stukken verkrijgen.

art. 7.6 – inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2002.

Aldus vastgesteld bij besluit van het opleidingsbestuur CKI (in opdracht van de decaan) op 4 juli 2002 en bijgesteld op 29 juni 2004.

Regels en richtlijnen voor examens en tentamens

Artikel 1 - toepassingsgebied

Deze regels en richtlijnen zijn van toepassing op de tentamens van de bacheloropleiding CKI, hierna te noemen: de opleiding.

Artikel 2 - begripsomschrijving

In deze regels en richtlijnen wordt verstaan onder:

- * **examenregeling:** de onderwijs en examenregeling voor de in art. 1 genoemde opleiding, laatstelijk vastgesteld op 4 juli 2002;
- * **examinandus:** degene die zich onderwerpt aan een tentamen of examen;
- * **tentamen / toets:** een proeve van de kennis en/of vaardigheid van de examinandus m.b.t. een bepaald onderdeel van de opleiding;
- * **student:** degene die is ingeschreven voor de opleiding;
- * **examinator:** degene die door de examencommissie met het afnemen van een tentamen of examen is belast;
- * **tijdvak:** de duur van een onderwijsperiode inclusief de bijbehorende toetsing.
- * **examen:** het bachelorexamen van de opleiding.

Artikel 3 - dagelijkse gang van zaken examencommissie

De voorzitter van de examencommissie is belast met de behartiging van de dagelijkse gang van zaken van de examencommissie.

Artikel 4 - vaststelling uitslag examen

De examencommissie stelt de uitslag van de examens vast bij unanimititeit.

Artikel 5 - eindcijfers en criteria m.b.t. het slagen voor examens

1. Eindbeoordelingen van cursussen worden uitgedrukt in een cijfer van 1 tot en met 10; een vijf of lager geldt als onvoldoende. Onvoldoenden worden uitsluitend in gehele getallen uitgedrukt.

2. Men is geslaagd voor het bachelorexamen indien alle onderdelen met een voldoende zijn afgerond.
3. De wijze van beoordeling is zodanig dat de geëxamineerde kan nagaan hoe de uitslag van zijn tentamen tot stand is gekomen.

Artikel 6 - iudicia bij de examens

1. Aan de uitslag van een bachelorexamen wordt het predikaat 'cum laude' ('met lof') verbonden, indien:
 - géén eindcijfer lager is dan 7; en
 - hooguit twee cijfers 7 zijn; en
 - het gemiddelde der cijfers minstens 8 is.
2. Aan de uitslag van een bachelorexamen wordt het predikaat 'met genoegen' verbonden, indien:
 - géén eindcijfer lager is dan 7; en
 - het gemiddelde van alle vereiste eindcijfers hoger is dan 7.

Alleen het iudicium 'cum laude' ('met lof') wordt op de bul vermeld.

Artikel 7 - tijdstippen

1. Schriftelijke tentamens ter afronding van een cursus worden afgenomen op de tijdstippen, die tenminste vijf weken voor de betreffende tentamenperiode door de examencommissie zijn vastgesteld, gehoord de desbetreffende examinatoren.
2. Bij de vaststelling van de tijdstippen, bedoeld in het eerste lid, wordt zoveel mogelijk voorkomen dat tentamens gelijktijdig worden afgenomen.
3. Wijziging van een in het eerste lid bedoeld tijdstip vindt uitsluitend plaats in geval van overmacht, bijvoorbeeld wegens het niet beschikbaar zijn van de benodigde tentamenruimte.
4. Mondelinge tentamens worden op een door de desbetreffende examiner dan wel examinatoren, zo mogelijk na overleg met de examinandus, te bepalen tijdstip afgenomen.
5. Het bepaalde in het vierde lid is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op tentamens die anders dan schriftelijk of mondeling worden afgenomen.

Artikel 8 - aanmelding

1. Als aanmelding voor een schriftelijk tentamen geldt de inschrijving voor de betreffende cursus.
2. Het bachelor examen kan bij de onderwijsadministratie worden aangevraagd zodra de eindcijfers van alle onderdelen zijn vastgesteld. Daarbij dienen de originele bewijzen van de afgelegde tentamens overlegd te worden en dient een bewijs van inschrijving (collegekaart) getoond te worden.

Artikel 9 - terugtrekking

1. Indien de examinandus niet deelneemt aan het tentamen op het tijdstip waarvoor hij zich heeft opgegeven, heeft hij geen recht op deelneming aan dat tentamen in hetzelfde tijdvak.
2. Niettemin kan hem door de betreffende examinator de gelegenheid worden geboden tot zodanige deelneming, indien hij aantoonbaar door overmacht te zijn verhinderd deel te nemen.

Artikel 10 - vrijstellingsverzoek

1. Een verzoek om vrijstelling wordt schriftelijk met redenen omkleed ingediend bij de examencommissie.
2. De examencommissie hoort de desbetreffende examinatoren, alvorens te beslissen op het verzoek.
3. De examencommissie beslist binnen een maand na ontvangst van het verzoek. De verzoeker wordt onverwijld in kennis gesteld van de beslissing.

Artikel 11 - de orde tijdens een tentamen

1. De examencommissie zorgt, dat ten behoeve van de schriftelijke examinering surveillanten worden aangewezen, die erop toezien dat het tentamen in goede orde verloopt. De examencommissie kan deze zorg opdragen aan de desbetreffende examinator.
2. De examinandus is verplicht zich op verzoek van of vanwege de examencommissie te legitimeren m.b.v. van zijn collegekaart, paspoort of rijbewijs.
3. De examinandus is verplicht de aanwijzingen van de examencommissie c.q. de examinator, die voor de aanvang van het examen of tentamen zijn gepubliceerd, alsmede aanwijzingen die tijdens het examen of tentamen en onmiddellijk na afloop daarvan worden gegeven, op te volgen.

4. Volgt de examinandus een of meer aanwijzingen als bedoeld in het derde lid niet op, dan kan hij door de examencommissie c.q. de examiner worden uitgesloten van de verdere deelname aan het desbetreffende tentamen. De uitsluiting heeft tot gevolg dat geen uitslag wordt vastgesteld van dat tentamen. Voordat de examencommissie c.q. de examiner een besluit tot uitsluiting neemt, stelt zij de examinandus in de gelegenheid te worden gehoord.
5. De duur van elk tentamen is zodanig dat de examinandus redelijkerwijs voldoende tijd heeft om de vragen te beantwoorden. De maximumduur is echter één uur voor een mondeling tentamen, en drie uur voor een schriftelijk tentamen.
6. De tentamenopgaven mogen door de examinandus na afloop van het tentamen worden meegenomen.

Artikel 12 – fraude³

1. Onder fraude wordt verstaan het handelen of nalaten van een examinandus dat erop is gericht het vormen van een juist oordeel omtrent zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk te maken.
2. In het bijzonder worden de volgende gedragingen als fraude beschouwd:
 - a) tijdens het tentamen boeken, syllabi, aantekeningen of andere geschriften, waarvan de raadpleging niet uitdrukkelijk is toegestaan, bij zich te hebben;
 - b) tijdens het tentamen bij mede-examinandie af te kijken of met hen, op welke wijze dan ook, binnen of buiten de tentamenruimte, informatie uit te wisselen;
 - c) zich tijdens het tentamen uit te geven voor iemand anders;
 - d) zich op tentamen door iemands anders te laten vertegenwoordigen;
 - e) de hem uitgereikte vragenformulieren en/of antwoordformulieren te verwisselen of met anderen uit te wisselen;
 - f) zich voor de datum of het tijdstip waarop het tentamen zal plaatsvinden, in het bezit te stellen van de vragen of opgaven van het desbetreffende tentamen;
 - g) tijdens het tentamen in het bezit te zijn van een voorgeprogrammeerde rekenmachine, een buzzer, een

³ Ook bij het inleveren van (tussentijdse) opdrachten kan fraude worden geconstateerd. Ook dit kan tot uitsluiting van het betreffende onderdeel leiden en afhankelijk van de ernst tot uitsluiting van de hele cursus, of zelfs het hele cursusjaar.

- mobiele telefoon of enig ander apparaat met een vergelijkbare functie;
- h) in een scriptie of een ander werkstuk gegevens of tekstgedeelten van anderen over te nemen zonder bronvermelding.

Artikel 13 –procedure

1. wanneer bij of ten aanzien van een tentamen fraude wordt geconstateerd of ernstig vermoed, deelt de examiner of de surveillant dit terstond mee aan de examinandus en maakt daarvan een aantekening op het door de examinandus in te leveren werk. Tevens neemt de examiner of de surveillant eventuele bewijsstukken in.
2. Zo spoedig mogelijk na afloop van het tentamen, bedoeld in het eerste lid, brengt de examiner een schriftelijk verslag uit aan de examencommissie over de geconstateerde dan wel vermoede fraude.
3. De voorzitter van de examencommissie stelt de examinandus in de gelegenheid te reageren op het verslag van de examiner. De reactie kan, naar keuze van de examinandus, schriftelijk dan wel mondeling worden gegeven.
4. De examencommissie kan, afhankelijk van de ernst van de gepleegde fraude, een of meer van de volgende maatregelen opleggen:
 - a) ongeldig verklaring van het afgelegde tentamen;
 - b) uitsluiting van het tentamen voor het desbetreffende onderdeel voor ten hoogste een jaar;
 - c) uitsluiting van andere tentamens in de periode bedoeld onder b.
5. De examencommissie kan bij vaststelling van een maatregel als bedoeld onder 5 eventuele eerdere fraude door de examinandus mede in aanmerking nemen.
6. de examencommissie stelt de examinandus terstond schriftelijk in kennis van haar besluit, onder vermelding van de beroepsmogelijkheid bij het College van beroep voor de examens.

Artikel 14 - vragen en opgaven

1. De vragen en opgaven van het tentamen gaan de tevoren bekend gemaakte bronnen waaraan de examenstof is ontleend niet te buiten. Deze bronnen worden voor de aanvang van het onderwijs dat op het tentamen voorbereidt in hoofdzaak bekend gemaakt.

2. De vragen en opgaven van het tentamen zijn zo evenwichtig mogelijk gespreid over de tentamenstof.
3. Het tentamen representeert de onderwijsdoelen naar inhoud en vorm.
4. De vragen en opgaven van een tentamen zijn duidelijk, en bevatten voldoende aanwijzingen voor de vereiste detaillering van de antwoorden.
5. Geruime tijd voor het afnemen van een tentamen maakt de examinerator bekend op welke manier het tentamen wordt afgenomen.

Artikel 15 - nabespreking

1. Zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van de uitslag van een mondeling tentamen vindt desgevraagd dan wel op initiatief van de examinerator een nabespreking plaats tussen de examinerator en de geëxamineerde. Indien gewenst wordt de gegeven uitslag toegelicht.
2. Gedurende een termijn van 30 dagen, die aanvangt op de dag na de bekendmaking van de uitslag van een anders dan mondeling tentamen kan de geëxamineerde aan de desbetreffende examinerator om een nabespreking verzoeken. De nabespreking vindt plaats op een door de examinerator te bepalen plaats en tijdstip.
3. Indien door of vanwege de examencommissie een collectieve nabespreking wordt georganiseerd, kan de geëxamineerde een verzoek als bedoeld in het vorige lid pas indienen wanneer hij bij de collectieve nabespreking aanwezig is geweest en zijn verzoek motiveert, of indien hij door overmacht verhinderd is geweest bij de collectieve nabespreking aanwezig te zijn.
4. Het bepaalde in het derde lid is van overeenkomstige toepassing, indien de examencommissie dan wel de examinerator aan de geëxamineerde de gelegenheid biedt om zijn uitwerking te vergelijken met model-antwoorden.
5. De examencommissie c.q. examinerator kan afwijkingen toestaan van het bepaalde in het tweede, derde en vierde lid.

Artikel 16 - maatstaven

De examineratoren nemen bij hun beslissingen de volgende maatstaven als richtsnoer:

- a. kwalitatieve normen die in overeenstemming zijn met het academisch niveau van de opleiding CKI;

- b. een mate van selectiviteit die in overeenstemming is met de aard en het niveau van het betreffende tentamen;
- c. doelmatigheidseisen, onder meer gericht op:
 - 1. het beperken van tijdverlies voor studenten, die snelle voortgang maken met de studie;
 - 2. tijdig staken van de studie door studenten, waarvan het onwaarschijnlijk is dat zij zullen slagen voor een examen of tentamen;
- d. billijkheid jegens studenten, die door omstandigheden buiten hun schuld studieovertraging hebben ondervonden.

Artikel 17 - wijziging regels en richtlijnen

Geen wijzigingen vinden plaats, die van toepassing zijn op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van studenten hierdoor redelijkerwijs niet worden geschaad.

Artikel 18 - inwerkingtreding

Deze regels en richtlijnen treden in werking op 1 september 2002. Aldus vastgesteld door de examencommissie voor de opleiding CKI op 4 juli 2002.

Bijlage

1. Equivalentie onderdelen > cursussen (art. 7.2)

Onderdeel/onderdelen

Cursus

Logica I en II
Cognitiewetenschap I en II

Inleiding Logica
Inleiding Cognitiewetenschappen

2. Gelijkwaardige vooropleidingen (art. 5.3)

NEDERLAND:

- gymnasium diploma afgegeven krachtens de Hoger Onderwijswet 1876
- hbs-diploma afgegeven krachtens de Middelbaar Onderwijswet
- VWO diploma oude stijl

Einddiploma hoger beroepsonderwijs van opleidingen die onder ministerie van VWS (Volksgezondheid, Welzijn Sport, voorheen WVC: Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, genaamd) vallen. Het betreft hier de volgende opleidingen:

- Einddiploma verloskundige (afgegeven door bijvoorbeeld de Stichting Kweekschool voor Vroedvrouwen te Amsterdam, de Vroedvrouwenschool Kerkrade uitgaande van de Rooms-Katholieke Stichting Moederschapszorg te Kerkrade of de Stichting Rotterdamse Opleiding tot Verloskundige te Rotterdam).
- Einddiploma operatie-assistent

Tot 1 januari 1997 betrof het ook nog de volgende opleidingen:

- Orthoptie (Nederlandse Academie voor Orthoptie aan de faculteit gezondheidszorg van de Hogeschool Midden-Nederland te Utrecht)
- Mondhygiëne (de Academie voor Mondhygiëne aan de faculteit gezondheidszorg van de Hogeschool Midden-Nederland te Utrecht, de Stichting Opleiding Mondhygiënist te Amsterdam, de Opleiding tot Mondhygiënist te Nijmegen)
- Oefentherapeut-Mensendieck (Stichting tot opleiding van oefentherapeuten-Mensendieck te Amsterdam)
- Bewegingstherapie Cesar (Stichting Opleiding Bewegingstherapie Cesar te Den Dolder)
- Podotherapie (Hogeschool Eindhoven te Eindhoven)

Einddiploma hoger beroepsonderwijs op gebied van cultuur:

- Einddiploma Rijksacademie voor Beeldende Kunst te Amsterdam
- Einddiploma Jan van Eyk-academie te Maastricht
- Einddiploma Opleiding Restauratoren te Amsterdam.
- Einddiploma KMA/ KIM (defensie)

- Diploma Hoger bestuursambtenaar

INTERNATIONAAL BACCALAUREAAT

Getuigschrift van het *Diploma* van het internationale bacculaureaat verstrekt door het *International Baccalaureate Office* te Genève

IERLAND

Getuigschrift van het algemeen vormend voortgezet onderwijs, zonder bewijs van toelating tot een universitaire studierichting, dat aan één van de volgende eisen voldoet:

- a) *Leaving Certificate* van het *Department of Education* met ten minste 2 vakken op *higher level* en 4 vakken op *ordinary level*, of 3 vakken op *higher level* en 2 vakken op *ordinary level*. Voor de *higher levels* moet ten minste een C (of B dan wel A) zijn behaald.
- b) bewijs van met goed gevolg afgelegd *Matriculation Examination* in ten minste 6 algemene vakken
- c) een combinatie van A en B in 6 vakken

Opmerking:

Wanneer een Nederlandstalige examen heeft gedaan voor het vak Nederlands bij de examens voor het *Leaving Certificate* dient het bevoegd gezag van de ontvangende instelling te bepalen of dat voor het voldoen aan de algemene toelatingseisen kan worden meegeteld.

MALTA

Getuigschrift van het *Advanced Matriculation Examination* van de Universiteit van Malta of het *General Certificate of Education*, met 7 of 8 algemene vakken, waarvan 4 of 5 op *ordinary level* en 3 op *advanced level*

Opmerkingen:

De eisen voor toelating tot de Universiteit van Malta worden geformuleerd in termen van het Britse *General Certificate of Education (GCE)* op *ordinary (o-) level* of zijn opvolger, het *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*, plus het *GCE* op *advanced (a-) level*, of het getuigschrift van het Maltese *Matriculation Examination* op *ordinary (M-) level* en *advanced (AM-) level*. In het algemeen worden voor toelating ten minste 7 of 8 verschillende vakken geëist, waaronder 3 op *a-level*. De vereiste vakken hangen van de gekozen studierichting af.

Het bevoegd gezag van de ontvangende instelling dient te bepalen of het vak Nederlands, voor het *Advanced Matriculation Examination*, *GCSE* of *GCE*, afgelegd door een Nederlandstalige scholier, voor het voldoen aan de algemene toelatingseisen kan worden meegeteld.

SURINAME

A getuigschrift *Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs*

B *Propaedeuse/schakeljaar* van de *Anton de Kom Universiteit van Suriname*

Ad B: toelating tot de opleidingen waartoe *propaedeuse/schakeljaar* in Suriname voorbereidt.

Opmerking:

Tot 1993 werd het voorbereidend jaar van de *Anton de Kom Universiteit van Suriname* aangeduid met de term *propaedeuse*. Vanaf 1993 wordt met de *propaedeuse* het eerste jaar van een hogeronderwijsopleiding bedoeld en wordt het voorbereidend jaar aangeduid met de term *schakeljaar*. Dit voorbereidend jaar is afgestemd op de gekozen studierichting en is toegankelijk voor bezitters van een getuigschrift *VWO* met deficiënties, *HAVO*, *AVF*, *IMEO* of *NATIN*.

De Nuffic is er geen voorstander van om een bewijs van voltooiing van de voormalige *propaedeuse* of van het hedendaagse *schakeljaar* zonder meer te accepteren voor toelating tot een Nederlandse universiteit, omdat het niet vaststaat of het eindniveau van de aanvullende opleiding in alle opzichten vergelijkbaar is met dat van een *vwo*-opleiding. Toelating tot de relevante studierichting is wel mogelijk.

VERENIGD KONINKRIJK

a) Engeland en Wales

General Certificate of Secondary Education (GCSE) of (tot 1988) het *General Certificate of Education (GCE)* op *ordinary level* plus *GCE* op *advanced level* met ten minste 4 verschillende, onderling niet verwante algemene vakken, waarvan 3 op *GCE advanced level* met resultaat A-E en 1 voor *GCSE* of op *GCE ordinary level* met resultaat A-C

b) Schotland

Scottish Certificate of Education (SCE) en/of *General Certificate of Education*
een voldoende in 4 verschillende, onderling niet verwante algemene vakken, waarvan alle op *higher grade (SCE)* of 3 op *advanced level (GCE)*

c) Noord-Ierland

Northern Ireland General Certificate of Education en *General Certificate of Secondary Education* (vergelijkbaar met *GCE* en *GCSE* van Engeland en Wales) met ten minste 4 verschillende, onderling niet verwante algemene vakken, waaronder Engels, waarvan 3 op *GCE advanced level* met resultaat A-E en 1 voor *GCSE* of op *GCE ordinary level* met resultaat A-C

d) *Higher Diploma (HD)* dan wel *Higher Certificate (HC)* van de *BTEC*

Ad d: toelating tot de opleidingen waartoe aan een universiteit in het Verenigd Koninkrijk toegang kan worden verkregen.

Opmerkingen:

Voor toelating tot universitaire studies in het Verenigd Koninkrijk geldt dat in beginsel ten minste 5 verschillende vakken, waarvan 2 op *GCE advanced level* met resultaat A-E en 3 voor het *GCSE* of op *GCE ordinary level* met resultaat A-C ook voldoende is. In deze lijst wordt evenwel de toelatingspraktijk gevolgd van het merendeel der Britse universiteiten, die meestal ten minste 3 A-levels vereisen.

Naast *GCE a-levels* zijn combinaties mogelijk met het *GCE op advanced supplementary level (a/s-level)*. Een *a/s-level* wordt meestal beschouwd als een halve *a-level*, zodat veel universiteiten 2 *a/s-levels* accepteren voor 1 *a-level*.

Wanneer een Nederlandstalige examen heeft gedaan voor het vak Nederlands bij de examens voor het *GCSE* of het *GCE*, dient het bevoegd gezag van de ontvangende instelling te bepalen of dat voor het voldoen aan de algemene toelatingseisen kan worden meegeteld.

ZWEDEN

- a) **A** *Avgångsbetyg efter Slutförd Lärokurs i Gymnasieskolan* van een ten minste 3-jarige opleiding aan een gymnasium
- H** *humanistisk linje 3*
 - E** *ekonomisk linje 3*
 - N** *naturvetenskaplig linje 3*
 - S** *samhällsvetenskaplig linje 3*
 - T** *teknisk linje 4*
- b) *Avgångsbetyg enligt bestämmelserna för Kommunal och Statlig Vuxenutbildning-Vuxengymnasium* (getuigschrift van een opleiding dan wel gymnasium voor volwassenen)